

GKO-Café: Uitdagingen en kansen voor beeldende kunsten in Gent

In samenwerking met Kunsthal Gent tijdens [Zomersalon: Buy Local](#) (08/07/2025)

Centraal in dit GKO Café stond een gesprek over de staat van de beeldende kunsten in Gent, vertrekkend vanuit het **Keuringsrapport dat Kunsthal Gent** lanceerde naar aanleiding van **Zomersalon: Buy Local 4**. Net zoals een auto regelmatig gekeurd wordt, wilde deze bevraging een periodieke temperatuurmeting zijn van het Gentse kunstveld: hoe draait de motor, waar wringt het, en wat moet dringend bijgesteld worden?

Aanvankelijk wilden we ons tijdens deze avond toespitsen op **promotie en verkoop** – een van de structurele pijnpunten in het veld. Toch kozen we er bewust voor om het gesprek breder open te trekken. De beeldende kunsten verdienen een meer uitgesproken plaats in het bredere cultuurbeleid van de stad, en dat begint bij het verzamelen van gedeelde noden en perspectieven. Dit GKO Café bood de kans om als sector samen na te denken over waar we staan, wat ontbreekt, en wat nodig is om sterker vooruit te kunnen, als opstap naar gerichte beleidsaanbevelingen.

Onderstaand verslag bundelt de belangrijkste inzichten en voorstellen uit het gesprek.

Aanvullingen keuringsrapport

Het Keuringsrapport, ingevuld door 170 kunstenaars en organisaties, is een waardevol startpunt. Het is geen volledig onderzoek of sluitend rapport – en dat is ook niet de bedoeling of rol van Kunsthal Gent. De bevraging is eerder een manier om te polsen naar noden en gevoeligheden, en wordt door Kunsthal zelf gezien als een doorstart naar verdere dialoog en actie. Toch kwamen er tijdens het gesprek enkele belangrijke aanvullingen en bedenkingen naar boven:

- Er was geen vraag rond **welzijn** opgenomen in het rapport, maar is wel een thema waar rond veel noden zijn door onder andere het gevoel van structurele onzekerheid, prestatiedruk en administratieve overlast.
- De **groene score voor diversiteit** werd als verrassend ervaren. Op de werkvloer is diversiteit lang niet vanzelfsprekend. Er is nood aan een genuanceerde blik op wie kansen krijgt, wie niet, en waarom.
- **Ruimte voor creatie** scoort positiever in het rapport dan wat veel deelnemers ervaren. Zeker voor beginnende kunstenaars is het zoeken naar betaalbare en toegankelijke werkplekken moeilijk.

Nood aan ruimte voor creatie en presentatie

Een van de meest besproken thema's tijdens het GKO Café was het gebrek aan voldoende en toegankelijke ruimte voor creatie en presentatie.

➤ *Creatie*

Veel kunstenaars gaven aan dat het vinden van een geschikte werkplek vandaag een moeizaam en tijdrovend proces is. Hoewel er in Gent wel degelijk ruimtes beschikbaar zijn, blijken die vaak onbetaalbaar, niet aangepast aan de noden van beeldende kunstenaars, of slechts tijdelijk beschikbaar. Structurele oplossingen blijven uit.

Een van de mogelijke pistes is gedeeld ruimtegebruik, bijvoorbeeld in leegstaande schoolgebouwen tijdens vakantieperiodes. In de praktijk botsen zulke initiatieven echter vaak op juridische en praktische bezwaren. Kunstenaars worden meestal zelf verantwoordelijk gesteld bij het huren of delen van ruimtes, wat ontmoedigend werkt. Zonder tussenstructuren – zoals organisaties die optreden als go-between – blijven veel van deze pistes onbenut. Binnen het TOOP-project wordt onderzocht hoe bestaande infrastructuur beter gedeeld kan worden. Ook binnen de *school of hospitality* doet het GKO samen met cultuur Gent hier verder onderzoek naar.

In die context werd het belang van plekken waar ruimte, ontmoeting en gemeenschapsvorming samenkomen, zoals Splinter in het Begijnhof van Sint-Amandsberg, expliciet benoemd. Zulke initiatieven zijn zeldzaam, maar essentieel voor een duurzaam creatieklimaat in de stad.

Daarnaast werd het idee van een “sociale residentie” voorgesteld: een tijdelijk atelier dat gekoppeld is aan een woonplek, gericht op beginnende kunstenaars met beperkte middelen. Dat type infrastructuur ontbreekt vandaag in Gent, maar zou kunnen inspelen op zowel de woon- als werkneed binnen de sector.

Ook het deeltijds kunstonderwijs (DKO) werd genoemd als potentiële partner in gedeeld ruimtegebruik. Hoewel DKO over ateliers beschikt, verhindert het huidige clean desk-beleid dat kunstenaars hun werk of materiaal laten staan. DKO wordt vandaag nog te weinig gezien als actor binnen het kunstenveld, maar zou in de toekomst een structurele rol kunnen opnemen in het gedeeld gebruik van infrastructuur.

➤ *Presentatie*

De beschikbaarheid van presentatieruimte is sterk afhankelijk van andere voorwaarden: toegang tot middelen, ondersteuning, personeel of netwerk. Zonder die omkadering blijven veel kunstenaars aangewezen op tijdelijke of informele initiatieven. Die kunnen waardevol zijn, maar zijn vaak niet duurzaam en vereisen telkens opnieuw energie, organisatie en investeringen van de kunstenaars zelf.

Hoewel er in Gent veel leegstand is, wordt die zelden geactiveerd voor presentatiedoeleinden. Er is nood aan een stedelijk beleid dat actief inzet op tijdelijk of gedeeld gebruik van bestaande infrastructuur, specifiek voor beeldende kunsten. Daarbij is toegankelijkheid cruciaal: kunstenaars botsen vandaag te vaak op rigide structuren of logistieke en administratieve drempels.

Ook binnen bestaande ondersteuningsstructuren, zoals Nucleo, is de capaciteit beperkt. Niet iedereen vindt daar een plek, en alternatieven zijn schaars. Het veld heeft behoefte aan meer laagdrempelige en flexibele systemen, waarin kunstenaars zonder complexe procedures of langdurige engagementen kunnen presenteren.

Tenslotte werd benadrukt dat er meer nood is aan plekken waar presentatie en ontmoeting samenkomen. Vandaag wordt presentatie vaak gezien als het eindpunt van een traject, terwijl voor veel kunstenaars de publieke ontmoeting deel uitmaakt van een procesmatige praktijk. Die procesmatige dimensie, waar experiment, dialoog en openheid centraal staan, krijgt in de huidige infrastructuur te weinig ruimte.

Financiële middelen

De beschikbaarheid van middelen om te creëren, presenteren en ontwikkelen is een van de meest terugkerende zorgen binnen de beeldende kunsten in Gent. Tijdens het GKO Café werd duidelijk dat de bestaande financieringskanalen vaak niet afgestemd zijn op de werkpraktijk van kunstenaars, en dat het ondersteuningsbeleid op meerdere vlakken tekortschiet.

Veel kunstenaars ervaren het huidige subsidielandschap als **onduidelijk en niet transparant**. De motivering van beslissingen ontbreekt vaak, en de gebruikte criteria zijn niet duidelijk. Bovendien is de administratieve planlast disproportioneel, zeker bij kleine bedragen. De nadruk op controle en verantwoording zorgt ervoor dat kunstenaars soms meer bezig zijn met het verantwoorden dan met het uitvoeren van hun werk.

De bestaande subsidiekaders leggen nog steeds een sterke nadruk op **presentatie**. Wie een project wil indienen, moet vaak kunnen aantonen dat er een publiek moment is. Dat laat weinig ruimte voor **experiment, onderzoek of langdurige ontwikkeling**, wat nochtans essentieel is binnen de beeldende kunsten. Verschillende stemmen wezen op de nood aan **ontwikkelingsbeurzen** die ook ruimte voor proces toelaten.

Een ander terugkerend pijnpunt is het **gebrek aan fair pay en productiemiddelen**, zeker voor jonge collectieven of nieuwe initiatieven. Er is behoefte aan **duidelijke ondergrenzen voor verloning**, zodat kunstenaars niet telkens opnieuw moeten onderhandelen over een leefbaar minimum. Ook bij kleine of alternatieve initiatieven moet een faire vergoeding het uitgangspunt zijn.

De **prijzsetting van artistiek werk** blijft bovendien complex. Er is weinig kennisdeling of ondersteuning over hoe je als kunstenaar je werk waardeert en prijst, zowel naar kopers toe als in het kader van opdrachten of subsidies. Kunsthal Gent gaf hierover recent een workshop, wat sterk werd gewaardeerd. Er moeten meer zakelijke en financiële vormingen georganiseerd worden.

Niet alle kunstenaars leven van verkoop, en willen dat ook niet perse. Maar deze **niet-commerciële praktijken** dragen evenzeer bij aan het maatschappelijk weefsel, via educatie, activatie, collectieve trajecten of buurtgerichte acties. Vandaag worden die vormen van maatschappelijke waardecreatie nog te weinig ondersteund of erkend in het subsidiemodel.

Professionalisering en ondersteuning

Kunstenaars signaleren een gebrek aan **duidelijke groeipaden** binnen het Gentse kunstenlandschap. Nieuwe collectieven vinden nog enige ondersteuning, maar zodra ze zich verder ontwikkelen, vallen ze vaak tussen de mazen van het beleid.

De overgang van **onderwijs naar de professionele praktijk** verloopt brusk en zonder begeleiding.

Er is nood aan **praktische kennisdeling, zakelijke ondersteuning en toegang tot ondersteuningspunten** die ook in Gent zichtbaar en aanspreekbaar zijn.

Daarnaast leeft het idee om **vakorganisaties of gilden** op te richten die juridische, administratieve en productionele taken collectief dragen, en tegelijk een gezamenlijke stem vormen richting beleid.

Ook werd geopperd dat **meer festivals of beurzen** (zoals een Gentse design/art fair, Buy Local) extra presentatie- en groeikansen kunnen creëren voor beeldende kunstenaars.

Verkoop en promotie

De markt voor beeldende kunst in Gent is **versnipperd en kwetsbaar**. Galeriestructuren werken vaak los van elkaar, en er is **weinig publiek bereik naar kopers of verzamelaars**. Er ontbreekt een duurzaam netwerk zoals dat in andere steden bestaat (vb Antwerpen)

Er is nood aan **alternatieve modellen voor galeriestructuren**, die niet alleen op verkoop gericht zijn maar ook in functie van de kunstenaar werken.

Initiatieven zoals **Buy Local** tonen het potentieel van lokale promotie, maar zijn duur en arbeidsintensief. De stad zou dergelijke initiatieven structureel kunnen ondersteunen.

Digitale tools, van eenvoudige websites tot apps voor documentatie – kunnen de zichtbaarheid van kunstenaars vergroten, maar vereisen ook ondersteuning en infrastructuur. (vb [Beeld](#) van Kunstwerkt)

Initiatieven zoals **Buy Local** zijn belangrijk, maar ook duur om op te zetten. De stad zou hier structureel kunnen ondersteunen.

Tot slot: enkele beleidsaanbevelingen gebundeld

- Investeer in duurzame en toegankelijke ruimte voor creatie en presentatie, met aandacht voor gedeeld gebruik, spreiding en ontmoeting.
- Herbekijk de ondersteuningslogica in subsidies: meer ruimte voor ontwikkeling, minder nadruk op presentatie, en transparantere criteria.
- Verlaag de administratieve drempels voor ondersteuning en bouw vertrouwen in plaats van controle.
- Zorg voor eerlijke verloning en duidelijke richtlijnen rond fair pay en prijszetting.
- Erken en ondersteun niet-commerciële praktijken als volwaardige bijdragen aan het maatschappelijke weefsel.
- Versterk de professionalisering van kunstenaars, met meer toegang tot kennis, begeleiding en groeikansen.
- Stimuleer samenwerking binnen het veld, via netwerken, gedeelde infrastructuur en collectieve modellen.
- Zorg voor structurele ondersteuning van promotie- en verkoopinitiatieven, zowel fysiek als digitaal.
- Werk aan een zichtbaar en samenhangend beleid voor beeldende kunsten, dat de specifieke noden van deze sector erkent.